

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	dopuszczającą	dostateczną	dobłą	bardzo dobrą	celującą
		Uczeń spełnia wymagania edukacyjne na ocenę dopuszczającą, a ponadto:	Uczeń spełnia wymagania edukacyjne na oceny dopuszczającą i dostateczną, a ponadto:	Uczeń spełnia wymagania edukacyjne na oceny dopuszczającą, dostateczną i dobrą, a ponadto:	Uczeń spełnia wymagania edukacyjne na oceny dopuszczającą, dostateczną, dobrą, bardzo dobrą, potrafi samodzielnie formułować wnioski i wyrażać opinie, a ponadto:
Czym jest historia?	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym zajmuje się historia, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: chronologia, era, wiek, cezura, historia, źródło historyczne, pradzieje, starożytność, • klasyfikuje źródła historyczne. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: średniowiecze, nowożytność, czasy współczesne, periodyzacja dziejów. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • określa chronologię wydarzeń, • określa ramy chronologiczne epok historycznych. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia procesy przyczynowo-skutkowe, • potrafi korzystać ze źródeł historycznych i omówić ich rolę w procesie poznawania historii. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • potrafi ocenić rolę archeologii i nauk pomocniczych historii w odtwarzaniu procesów historycznych.
PRADZIEJE					
1. Afryka – kolebka ludzkości	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • potrafi scharakteryzować początki dziejów człowieka współczesnego. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: paleolit, neolit, kultura, gatunek, ewolucja, <i>Homo habilis</i>, <i>Homo erectus</i>, australopitek, neandertalczyk, • wyjaśnia proces ewolucji gatunku ludzkiego. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • potrafi posługiwać się mapą, • umieszcza na osi czasu pojawienie się człowieka rozumnego i wskazuje na mapie etapy zasiedlenia przez niego Ziemi. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • rozumie i potrafi wyjaśnić znaczenie umiejętności posługiwania się mową, • wskazuje związki między zmianami klimatycznymi a zmianami warunków życia człowieka. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • zna argumenty przemawiające za teorią ewolucji i przeciw niej, • potrafi zinterpretować wyrażenie „pożegnanie z Afryką”.
2. Rewolucja neolityczna – od łowców-zbieraczy do pierwszych rolników	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • dostrzega wpływ warunków naturalnych na życie i zajęcia ludzi, • wyjaśnia i posługuje się pojęciami: Żywny Półksiężyc, rewolucja neolityczna, brąz, • potrafi wskazać korzyści, które przyniosło człowiekowi udomowienie dzikich zwierząt. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • rozumie i posługuje się pojęciami: epoka kamienna, zbieractwo, łowiectwo, koczownictwo, • wyjaśnia i posługuje się pojęciem: megality. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • rozumie zależności między środowiskiem naturalnym a warunkami życia człowieka, • potrafi porównać koczowniczy tryb życia z osiadłym, • potrafi scharakteryzować rozwój rolnictwa na terenie Europy. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • prezentuje i wyjaśnia zmiany, które towarzyszyły przejściu człowieka do gospodarki wytwórczej, • ocenia znaczenie osiadłego trybu życia dla dalszych dziejów ludzkości. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zasadność określenia „rewolucja” dla procesu, który zaszedł w epoce neolitu, • przedstawia przykłady świadomej ingerencji człowieka w środowisko, w którym żył.

STAROŻYTNOŚĆ

<p>3. Cywilizacja mezopotamska</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi wskazać położenie geograficzne Mezopotamii, • wyjaśnia i posługuje się pojęciami: rolnictwo irygacyjne, monarchia, państwo. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia okoliczności powstania pierwszych miast jako centrów życia społecznego i kulturowego, • wyjaśnia i posługuje się pojęciami: <i>ziggurat</i>, rewolucja urbanistyczna, cywilizacja, imperium, ludy semickie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi umiejscowić w czasie i przestrzeni historycznej starożytne cywilizacje i imperia Bliskiego Wschodu, • potrafi przedstawić główne zadania władzy w starożytnym państwie, • potrafi opisać rolę Sumerów w rozwoju pierwszych miast-państw. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie osiągnięć cywilizacyjnych Mezopotamii dla ludzkości. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie położenia geograficznego dla pierwszych państw, • wyjaśnia znaczenie warunków naturalnych dla pierwszych państw.
<p>4. W państwie faraona</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi wskazać na mapie terytorium starożytnego Egiptu, • potrafi opisać znaczenie i rolę faraonów w Egipcie, • wyjaśnia pojęcia: faraon, hieroglify, wezyr, kapłani, sarkofag, mumia, politeizm. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi scharakteryzować powstanie cywilizacji egipskiej, • wyjaśnia sposób budowania monumentalnych grobowców – piramid. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi scharakteryzować system wierzeń w Egipcie, • potrafi scharakteryzować strukturę społeczeństwa w Egipcie (faraon, urzędnicy, kapłani, chłopci). 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego w Egipcie balsamowano ciała zmarłych, • wyjaśnia rolę poszczególnych warstw społecznych w starożytnym Egipcie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny potęgi Egiptu, • wskazuje przykłady udziału mieszkańców Egiptu w rozwoju cywilizacji.
<p>5. Starożytny Izrael i religia monoteistyczna</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dzieli Biblię na Nowy i Stary Testament, • wyjaśnia pojęcia i terminy: niewola babilońska, prorocy, synagoga, • wskazuje na mapie Palestynę, omawia jej położenie geograficzne i warunki naturalne. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne zasady judaizmu, • potrafi wskazać i opisać podstawowe symbole judaizmu, • wyjaśnia pojęcie: szabas. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi wyjaśnić różnice między politeizmem a monoteizmem, • omawia historię Królestw Dawida i Salomona, • omawia dzieje Abrahama. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi analizować fragmenty Biblii, • rozumie narodowy charakter judaizmu. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi określić znaczenie Biblii jako źródła historycznego, • ocenia rolę Abrahama i Mojżesza w dziejach narodu żydowskiego.
<p>6. Osiągnięcia pierwszych cywilizacji. Pismo i prawo w państwach Bliskiego Wschodu</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa i opisuje znaczenie pisma i prawa w funkcjonowaniu państwa. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi rozróżnić pismo klinowe oraz pismo hieroglificzne i ideograficzne. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia podstawową zasadę prawa Hammurabiego, • potrafi systematyzować wydarzenia według następstw w czasie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie wpływ osiągnięć cywilizacyjnych starożytnego Wschodu na dalsze dzieje ludzkości. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia dorobek cywilizacji Bliskiego Wschodu.
<p>7. Grecja i Morze Śródziemne – kolebka cywilizacji europejskiej</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Grecję, omawia jej położenie geograficzne i warunki naturalne. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia wpływ środowiska na gospodarkę starożytnej Grecji. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje ustrój polityczny starożytnej Grecji. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi opisać wpływ na kulturę grecką kontaktów ze Wschodem. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje czynniki jednoczące starożytnych Greków, • wyjaśnia, jaki wpływ na rozwój żeglugi miało położenie geograficzne Grecji.

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
8. Polis – wspólnota obywateli	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> poprawnie posługuje się pojęciami: polis, hoplita, falanga, agora. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozumie i potrafi wyjaśnić pojęcia: demokracja, oligarchia. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między arystokracją a resztą społeczeństwa w starożytnej Grecji, charakteryzuje sposób sprawowania władzy i organizację społeczną w starożytnej Grecji. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> określa różnice pomiędzy systemami politycznymi starożytnej Grecji (oligarchia, demokracja, tyrania). 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia istotę polis jako formy organizacji społeczeństwa.
9. Sparta	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie Spartę, przedstawia historię początków Sparty, posługuje się pojęciami: Sparta, Lacedemończycy, charakteryzuje warunki naturalne Sparty. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje ustrój Sparty, posługuje się pojęciami: efor, periojkwie, heloci, geruzja. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> potrafi opisać spartański model wychowywania dzieci. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wpływ liczebności Spartan na sposób ich życia i wychowania, zna i potrafi omówić zasady wychowania w Sparcie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje wartości obowiązujące w Sparcie ze współczesnym modelem wychowania dzieci, wyjaśnia różnice pomiędzy poszczególnymi miastami-państwami w Grecji.
10. Demokracja ateńska	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje demokrację ateńską w czasach Peryklesa, posługuje się pojęciami: ostracyzm, strateg. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia i charakteryzuje system demokracji ateńskiej, posługuje się pojęciem: Rada Pięciuset. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje reformy Solona i Klejstenesa z 508 r. p.n.e. i 507 r. p.n.e. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice w organizacji i systemach politycznych Aten i Sparty. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie demokracji ateńskiej dla rozwoju demokracji współczesnych państw, wskazuje różnice między demokracją ateńską a współczesną.
Wojny grecko-perskie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie państwa biorące udział w wojnach grecko-perskich oraz miejsca bitew, przedstawia postaci Miltiadesa i Leonidasa. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie Termopil jako symbolu, przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojen grecko-perskich, przedstawia postać Temistoklesa. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia organizację państwa perskiego, przedstawia postaci Dariusza i Kserksesa, zna i wyjaśnia daty: 490 r. p.n.e., 480 r. p.n.e., 479 r. p.n.e. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia postawę Greków podczas wojen grecko-perskich, zna i wyjaśnia daty: 431 r. p.n.e., 404 r. p.n.e. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wpływ wojen z Persją na dzieje starożytnej Grecji, wyjaśnia wpływ walk Greków z Persami na inne ludy europejskie.
11. Kultura starożytnych Greków	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy charakterystyczne religii greckiej, wyjaśnia rolę mitów w życiu Greków, wymienia bogów greckich i ich atrybuty. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozumie znaczenie religii w życiu Greków, zna i wyjaśnia rolę świątyni, potrafi wyjaśnić poglądy sofistów i Sokratesa na temat człowieka. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje system wierzeń jako czynnik integrujący starożytnych Greków, przedstawia postaci poetów epickich: Homera i Hezjoda, i ich twórczość. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie religii politeistycznej w Grecji, potrafi ocenić rolę kultury greckiej dla współczesnych. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia rolę utworów Homera i Hezjoda jako źródeł historycznych.

12. Dziedzictwo kultury greckiej – teatr i igrzyska	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia konkurencje, które były rozgrywane podczas starożytnych olimpiad, objaśnia rolę wychowania fizycznego w starożytnej Grecji, zna datę: 776 r. p.n.e., i wyjaśnia ją. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje rolę igrzysk olimpijskich oraz przebieg pierwszych olimpiad, przedstawia najważniejszych twórców greckiego teatru. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje igrzyska i teatr jako czynniki integrujące starożytnych Greków, wskazuje elementy integrujące starożytnych Greków (język, system wierzeń, teatr, igrzyska olimpijskie), rozpoznaje rodzaje utworów dramatycznych. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> potrafi wyjaśnić związek pomiędzy teatrem a religią obywatelską. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnice w roli teatru dla społeczeństwa greckiego i społeczeństw współczesnych, porównuje idee igrzysk starożytnych i współczesnych.
13. Sztuka grecka	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> potrafi opisać pod kątem architektonicznym Partenon, przedstawia postać Fidiasza. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje rolę Akropolu w Atenach, potrafi rozpoznać zabytki sztuki greckiej, poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: metopy, propyleje. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje i nazywa porządki architektoniczne. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> potrafi wskazać różnice w rodzajach poszczególnych kolumn. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje przykłady wykorzystania sztuki greckiej współcześnie, wyjaśnia genezę rozkwitu Aten w V w. p.n.e.
Podboje Aleksandra Macedońskiego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> potrafi wskazać na mapie podbojów Aleksandra Macedońskiego miejscowości: Granik, Cheronea, Issos, Gaugamela, oraz zna daty rozegranych w tych miejscowościach bitew, omawia główne ośrodki i osiągnięcia kultury hellenistycznej, wyjaśnia znaczenie dat: 338 r. p.n.e., 334 r. p.n.e. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia podbój Persji przez Aleksandra, omawia skutki śmierci Aleksandra dla jego imperium. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> potrafi wskazać na mapie podboje Aleksandra Macedońskiego i wskazać etapy tych podbojów, przedstawia politykę Aleksandra Wielkiego wobec podbitych ludów. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje okoliczności powstania państw hellenistycznych, ocenia postać Aleksandra Macedońskiego, wyjaśnia znaczenie wielkich bitew (Cheronea, Issos, Granik, Gaugamela). 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> analizuje przyczyny upadku starożytnej Grecji i sukcesu Macedonii.
14. Rzeczpospolita Rzymian	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciami i terminami: Forum Romanum, republika, Zgromadzenie Ludowe, plebejusz, proletariusz, przedstawia postaci Romulusa i Remusa, zna daty: 509 r. p.n.e., 753 r. p.n.e., na podstawie mapy potrafi wskazać najważniejsze cechy charakterystyczne położenia i warunków naturalnych Italii. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje przyczyny ustanowienia republiki w Rzymie, wymienia istniejące w Rzymie urzędy: pretorzy, edylowie, kwestorzy. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia legendarne początki Rzymu. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> umiejszcawia w czasie i charakteryzuje system sprawowania władzy w Rzymie, umiejszcawia w czasie i charakteryzuje organizację społeczeństwa w Rzymie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> potrafi ocenić wpływ warunków naturalnych na rozwój cywilizacji rzymskiej.

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	dopuszczającą	dostateczną	dobłą	bardzo dobrą	celującą
15. Rzym w okresie wielkich podbojów	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia geograficzne i ekonomiczne skutki podbojów, • opisuje podbój świata hellenistycznego • wyjaśnia datę: 146 r. p.n.e., • przedstawia postać Hannibala, • opisuje postawy Rzymian wobec niewolników i ludów podbitych. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny i skutki wojen punickich, • wyjaśnia i zna daty: 264–241 r. p.n.e., 202 r. p.n.e. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia organizację armii rzymskiej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny i skutki ekspansji Rzymu oraz sposób traktowania ludów podbitych i niewolników. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie armii dla sprawnego funkcjonowania państwa, • porównuje taktykę walki Rzymian, Greków i Persów, • ocenia postać Hannibala.
16. Skutki podbojów	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, czym było powstanie Spartakusa (73–71 r. p.n.e.), • posługuje się pojęciem: gladiator, • wyjaśnia pojęcie: pokój rzymski. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia skutki dyktatury Juliusza Cezara, • posługuje się pojęciami i terminami: latyfundi, proletariata. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny upadku republiki rzymskiej, • omawia skutki wojen domowych w republice rzymskiej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umiejscawia na mapie bitwy z okresu wojen domowych, • ocenia przebieg powstania Spartakusa. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje ustrój republiki rzymskiej w I w. p.n.e., • ocenia postaci Brutusa i Juliusza Cezara.
17. Pierwsze wieki cesarstwa rzymskiego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciami i terminami: cesarstwo i romanizacja, • przedstawia życie codzienne oraz formy rozrywki w starożytnym Rzymie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia postaci: Oktawian August, Marek Antoniusz, Brutus, • wyjaśnia znaczenie daty: 31 r. p.n.e., • opisuje nową formę ustroju – pryncypat, • opisuje podboje Oktawiana Augusta. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia proces romanizacji prowincji. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umiejscawia w czasie i charakteryzuje sprawowanie władzy oraz organizację społeczeństwa w cesarstwie rzymskim. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia stwierdzenie „komedia republiki” w stosunku do ustroju stworzonego przez Oktawiana Augusta, • ocenia politykę cesarstwa w okresie „pokoju rzymskiego”.
18. Kultura Starożytnego Rzymu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i opisuje rolę i znaczenie Forum Romanum w Rzymie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prezentuje przykłady wpływu kultury greckiej na kulturę rzymską, • charakteryzuje rozwój literatury rzymskiej, • opisuje rolę mecenasa w kulturze starożytnego Rzymu. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi wyjaśnić znaczenie powiedzenia „chleba i igrzysk”, • potrafi wymienić przykłady osiągnięć starożytnych Rzymian. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi rozróżnić elementy kultury greckiej przyjęte przez Rzymian oraz wskazać własne osiągnięcia Rzymian. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje życie codzienne w państwach starożytnych, • wyjaśnia znaczenie prawa rzymskiego dla współczesnego ustawodawstwa.

W starożytnym Rzymie	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia zabytki architektury starożytnego Rzymu, opisuje znaczenie term. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> opisuje wygląd starożytnego Rzymu, wymienia rozrywki starożytnych Rzymian. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> potrafi wskazać najważniejszy łuk triumfalny w Rzymie. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> potrafi opisać rolę i znaczenie Koloseum. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie budowli starożytnego Rzymu we współczesnym świecie, wyjaśnia znaczenie archeologii dla rozwoju wiedzy historycznej.
19. Początki i rozprzestrzenianie się chrześcijaństwa	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> omawia najważniejsze zasady wiary chrześcijańskiej, wymienia powody i wskazuje przykłady prześladowań chrześcijan w państwie rzymskim, wyjaśnia pojęcia i terminy: apostoł, synod, sobór, edykt. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wskazuje przyczyny rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa oraz opisuje etapy jego rozwoju, opisuje sytuację polityczną w Palestynie po rozpadzie imperium Aleksandra Macedońskiego, przedstawia postaci: Jezus, Konstantyn, Teodozjusz, opisuje wydarzenia, które miały miejsce w 313 r. i 392 r. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> potrafi umiejscowić w czasie i przestrzeni historycznej narodziny i rozprzestrzenianie się chrześcijaństwa. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie edyktu z 313 r. dla rozwoju chrześcijaństwa w Rzymie, opisuje organizację Kościoła na początku jego istnienia. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> ocenia rolę chrześcijaństwa w starożytności, wyjaśnia przyczyny i konsekwencje sporów w Kościele.
20. Upadek cesarstwa zachodniorzymskiego w 476 roku	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> potrafi wskazać wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny upadku starożytnego państwa rzymskiego, wymienia i opisuje najazdy barbarzyńców, wyjaśnia znaczenie dat: 395 r., 476 r. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> opisuje podział cesarstwa na części zachodnią i wschodnią, wyjaśnia znaczenie daty: 375 r. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> analizuje przyczyny podziału i upadku cesarstwa zachodniorzymskiego, wymienia najsilniejsze państwa utworzone przez barbarzyńców w końcu V w. na terenach cesarstwa zachodniorzymskiego. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> omawia reformy Dioklecjana, Konstantyna i Teodozjusza, wyjaśnia, dlaczego daty 395 r. i 476 r. są symboliczne. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> ocenia skutki najazdów barbarzyńców na Rzym, ocenia przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego.
ŚREDNIOWIECZE					
21. Cesarstwo bizantyńskie	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jaką rolę pełnił Kościół w Bizancjum, posługuje się pojęciami i terminami: patriarcha, ikona, Kodeks Justyniana. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia genezę powstania cesarstwa bizantyńskiego, posługuje się pojęciem: hipodrom. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> lokalizuje w czasie i przestrzeni historycznej cesarstwo bizantyńskie. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje dorobek kultury Bizancjum i jego znaczenie dla kultury europejskiej. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia różnice między Kościołami wschodnim a zachodnim, ocenia postać Justyniana Wielkiego.
22. Arabowie i islam	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia najważniejsze osiągnięcia Arabów w dziedzinie nauki i techniki, zna i posługuje się pojęciami: kalif, islam, Koran, meczet, przedstawia postać Allaha. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie zasięg i kierunki podbojów arabskich, wyjaśnia podstawowe zasady islamu, opisuje podstawowe symbole islamu, wyjaśnia znaczenie dat: 622 r., 732 r. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia działalność i nauki Mahometa, przedstawia pojęcia: hidżra, dżihad. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie Arabów w przekazywaniu dorobku kulturowego między Wschodem a Zachodem. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> ocenia, jaki wpływ na politykę i kulturę społeczeństwa Arabów miała religia, wskazuje na związki między islamem, judaizmem i chrześcijaństwem.

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
23. Państwo Franków. Karol Wielki – cesarzem	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zasługi Karola Wielkiego dla państwa Franków, • podaje datę koronacji Karola Wielkiego na cesarza, • posługuje się pojęciem: państwo Franków, • wyjaśnia znaczenie dat: 496 r., 843 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia postaci Chlodwiga, Karola Młota, • wyjaśnia znaczenie daty: 732 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umiejscawia w czasie i przestrzeni monarchię Karola Wielkiego, • wyjaśnia pojęcie: renesans karoliński. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny i skutki rozpadu monarchii karolińskiej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia rolę Karola Wielkiego w kształtowaniu podstaw nowożytnej Europy, • ocenia wpływ kultury i nauki na państwo.
24. Cesarstwo Ottonów	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okres panowania Ottona I i Ottona III, • posługuje się pojęciami i terminami: cesarz, cesaropapizm, Święte Cesarstwo Rzymskie Narodu Niemieckiego, • wyjaśnia znaczenie dat: 962 r., 1000 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje główne idee uniwersalnego cesarstwa Ottona III, • posługuje się pojęciem: uniwersalizm cesarski, • wyjaśnia znaczenie daty: 955 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okres panowania Henryka II, • omawia okoliczności podziału państwa Karola Wielkiego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia sytuację państwa Karolingów w IX i X w. na wschodzie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia zasługi Ottona I i Ottona III dla średniowiecznej Europy.
25. Na początku drugiego tysiąclecia. Świat feudalny	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i opisuje zasady pasowania na rycerza, • wyjaśnia pojęcia: wasal, senior, pańszczyzna, feudalizm. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przebieg hołdu lennego, • wyjaśnia mechanizmy powstania i funkcjonowania systemu feudalnego, • wyjaśnia zasadę podziału społeczeństwa w średniowieczu. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zależności wynikające dla społeczeństwa z funkcjonowania systemu lennego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia funkcję zamku w kulturze rycerskiej, • przedstawia zależności wynikające z zawiązania stosunku lennego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia wpływ feudalizmu na politykę, gospodarkę i społeczeństwo średniowiecznej Europy.
26. Kościół na początku drugiego tysiąclecia	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się datami: 1054 r., 1077 r., • przedstawia postaci: Grzegorz VII, Henryk IV. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia rolę zakonów cystersów i benedyktynów w średniowiecznym życiu religijnym, • posługuje się pojęciem schizmy wschodniej, • posługuje się datą: 1122 r., • posługuje się pojęciami i terminami: <i>scriptorium</i>, opat, ekskomunika, symonia, • przedstawia postać Leona IX. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • objaśnia kryzys papieżstwa w X i pierwszej połowie XI w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje relacje między władzami cesarską a papieską w X–XI w., • wyjaśnia przyczyny i skutki rozłamu w Kościele. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przyczyny konfliktów w Kościele.

27. Budowle romańskie (XI–XIII w.)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje ilustracje i makiety sztuki romańskiej, przykłady budowli i dzieł (XI–XIII w.), opisuje plan kościoła romańskiego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia sklepienia krzyżowe i kolebkowe, posługuje się pojęciami i terminami: absyda, transept, prezbiterium, nawa główna, nawa boczna. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia i opisuje charakterystyczne cechy sztuki romańskiej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> potrafi odszukać i opisać zabytki sztuki romańskiej w swoim regionie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje elementy architektury romańskiej.
Słowianie i pierwsze państwa słowiańskie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie plemiona słowiańskie, wymienia postaci Konstantyna i Metodego, umie podzielić Słowian na odłamy oraz scharakteryzować ich zajęcia i religię, przedstawia postaci Konstantyna i Metodego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia powody przyjmowania chrztu przez władców słowiańskich, wyjaśnia znaczenie dat: 863 r., 885 r., 988 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia kształtowanie się państw słowiańskich we wczesnym średniowieczu, umiejscawia w czasie i przestrzeni pierwsze państwa słowiańskie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia życie Słowian, omawia proces chrystianizacji Słowian. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia wkład Konstantyna i Metodego w rozwój języka i piśmiennictwa, wskazuje różnice pomiędzy cyrylicą a głagolicą.
28. Panowanie Mieszka I	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje datę chrztu Polski, wymienia postać Mieszka I jako budowniczego państwa polskiego, wyjaśnia powody przyjęcia chrztu przez Mieszka I, wymienia nazwy głównych plemion polskich i ziemie przez nie zamieszkane, wyjaśnia pojęcia: plemię, chrystianizacja, wyjaśnia znaczenie daty: 966 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia postaci Siemomysła, Jordana, Dobrawy, wyjaśnia znaczenie dat: 965 r., 972 r., 997 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności, w jakich rozegrała się bitwa pod Cedynią, wymienia korzyści płynące z przyjęcia chrześcijaństwa przez Mieszka I. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia znaczenie dokumentu <i>Dagome iudex</i>, wskazuje charakterystyczne cechy monarchii patrymonialnej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia dokonania pierwszych Piastów dla rozwoju państwa polskiego.
29. Monarchia Bolesława Chrobrego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie dat: 1000 r., 1025 r., i przyporządkowuje im odpowiednie wydarzenia, wymienia postaci Bolesława Chrobrego i Ottona III, wymienia postanowienia zawarte w czasie zjazdu w Gnieźnie, potrafi opisać misję św. Wojciecha, posługuje się pojęciami: biskupstwo, arcybiskupstwo. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego dla Polski, przedstawia postać Gauden-tego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> sytytuje w czasie i przestrzeni historycznej państwo Bolesława Chrobrego, wyjaśnia przyczyny i skutki wojen polsko-niemieckich (1002–1018). 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> potrafi scharakteryzować Polskę na przełomie X i XI w. , wyjaśnia stosunki państwa polskiego z Kościołem w XI w., omawia stosunki Polski z Niemcami i innymi sąsiadami. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia politykę Bolesława Chrobrego.

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	dopuszczającą	dostateczną	dobłą	bardzo dobrą	celującą
30. Kryzys i odbudowa państwa pierwszych Piastów w XI wieku	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny kryzysu państwa pierwszych Piastów, • omawia rządy Bolesława Śmiałego oraz księcia Władysława Hermana, • wymienia daty: 1038 r., 1076 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces odbudowy państwowości za panowania Kazimierza Odnowiciela, • wymienia daty: 1031 r., 1050 r., 1079 r., • potrafi scharakteryzować sytuację wewnętrzną w Polsce w końcu XI w. i pierwszej połowie XII w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia kryzys społeczno-polityczny w latach trzydziestych XI w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rządy Bolesława Śmiałego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia politykę zagraniczną Bolesława Śmiałego.
Drzwi Gnieźnieńskie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi wskazać miejsce, w którym znajdują się Drzwi Gnieźnieńskie, • wymienia postać, której poświęcono to dzieło. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa materiał, z którego wykonano Drzwi Gnieźnieńskie, • określa czas powstania zabytku. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje postaci znajdujące się w poszczególnych scenach Drzwi Gnieźnieńskich, • przedstawia inne przykłady zabytków nawiązujących do kultu św. Wojciecha. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi na podstawie ilustracji omówić najważniejsze wydarzenia z życia św. Wojciecha, • wyjaśnia znaczenie męczeńskiej śmierci Wojciecha dla rozwoju chrześcijaństwa w Polsce. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi wskazać inne przykłady drzwi z XII w. i omówić, co zostało na nich przedstawione, • wyjaśnia znaczenie poszczególnych kwater i przedstawień z bordiury Drzwi Gnieźnieńskich.
31. Czasy Bolesława Krzywoustego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia datę 1138 r. oraz przyporządkowuje jej odpowiednie wydarzenie, • posługuje się pojęciami i terminami: statut Krzywoustego, senior. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciami: bulla, trybut, • wyjaśnia znaczenie dat: 1108 r., 1109 r., 1112 r., 1119 r., 1135 r., 1136 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia sukcesy Bolesława Krzywoustego w polityce zagranicznej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje postanowienia statutu Bolesława Krzywoustego, • omawia znaczenie przyłączenia Pomorza do Polski. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia politykę wewnętrzną Bolesława Krzywoustego i jej skutki dla przyszłości państwa polskiego.
32. W Polsce pierwszych Piastów (X–XII w.)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje powinności ludności państwa na rzecz księcia, • posługuje się pojęciami: kasztelan, podgrodzie, targ, daniny. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przykłady sztuki romańskiej w Polsce, • posługuje się pojęciami: siedlisko, opole, palatyn, wiec, świadczenia. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zasady monarchii patrymonialnej na przykładzie państwa pierwszych Piastów, • przedstawia warstwy społeczne w Polsce pierwszych Piastów. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę i znaczenie osad służebnych, • przedstawia zmiany w organizacji Kościoła w okresie panowania pierwszych Piastów. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia wpływ obciążeń ludności na jej pozycję w społeczeństwie średniowiecznym.

33. Czasy świetności (koniec XI–XIII w.) – krucjaty, uniwersalizmy, stany	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny wypraw krzyżowych, wymienia w porządku chronologicznym najważniejsze wydarzenia związane z wyprawami krzyżowymi, wyjaśnia, na czym polegały uniwersalizmy cesarski i papieski, definiuje pojęcie uniwersalizmu, wymienia ruchy religijne i zakony rycerskie powstałe w XII i XIII w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia w porządku chronologicznym najważniejsze wydarzenia związane z wyprawami krzyżowymi, definiuje pojęcie uniwersalizmu, przedstawia postacie: św. Dominik, św. Franciszek z Asyżu. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polegały uniwersalizmy papieski i cesarski. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia sytuację Kościoła w pierwszej połowie XII w., wyjaśnia kulturotwórczą rolę Kościoła, przedstawia rolę Innocentego III w budowie potęgi politycznej Kościoła. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia skutki wypraw krzyżowych, ocenia znaczenie wypraw krzyżowych dla rozwoju chrześcijaństwa.
34. Czasy świetności – średniowieczne miasta	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia główne ośrodki miejskie średniowiecznej Europy, wymienia grupy społeczne mieszkające w mieście, posługuje się pojęciami: krucjata, rekonkwista, ratusz, sukiennice, burmistrz, pospólstwo, plebs, Hanza. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciami: synod, bank, cech, czeladnik, wiąże powstanie bankowości z rozwojem gospodarczym miasta. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia strukturę i uprawnienia samorządu miejskiego, omawia zabudowę miejską. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia funkcję cechów w mieście, wyjaśnia, czym były republiki miejskie, i potrafi wymienić największe z nich. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia rolę pieniądza w średniowiecznym społeczeństwie, wyjaśnia znaczenie Hanzy dla rozwoju i handlu miast w niej zrzeszonych.
35. Czasy świetności (XII–XIII w.) – uniwersytety, nauka, literatura	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie: uniwersytet, wymienia język, którym posługiwano się w kulturze i nauce średniowiecznej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia miasta, w których powstały najstarsze uniwersytety, wymienia nazwiska największych uczonych XIII w.: Alberta Wielkiego, Tomasza z Akwinu, Rogera Bacona. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> określa przyczynę powstania uniwersytetów, przedstawia rozwój nauki i literatury w XIII w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia największych uczonych i ich osiągnięcia w różnych dziedzinach życia. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> potrafi podać przykłady gatunków średniowiecznej literatury, potrafi wyjaśnić znaczenie filozofii dla rozwoju nauki.
36. Budowle gotyckie (XII–XV w.)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> stosuje nazwę „gotyk” i wyjaśnia jej pochodzenie, posługując się ilustracjami, wskazuje różnice w architekturze kościoła romańskiego i gotyckiego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między stylem romańskim a gotyckim, stosuje pojęcia: witraż, sklepienie krzyżowo-żebrowe. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady najbardziej znanych katedr gotyckich w Europie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady zabytków sztuki gotyckiej w swoim regionie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje elementy architektury gotyckiej.

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
Zmierzch Europy Średniowiecznej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciami: epidemia, zaraza, • omawia przyczyny rozprzestrzeniania się dżumy w Europie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny kryzysu w XIV i XV w., • przedstawia postać Jana Husa, • wyjaśnia znaczenie dat: 1337–1453 r., 1377 r., 1348–1349 r., 1415 r., 1418 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia pojęcia: husytyzm, schizma, • zna przyczyny wojny stuletniej, • wyjaśnia, kim była Joanna d'Arc. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia przejawy kryzysu Kościoła zachodniego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia wpływ epidemii na sytuację społeczno-polityczną Europy, • wyjaśnia znaczenie schizmy zachodniej dla Europy.
37. Początki rozbicia dzielnicowego w Polsce	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sytuje w czasie i przestrzeni Polskę w okresie rozbicia dzielnicowego, • wymienia i wskazuje na mapie dzielnice Polski, • stosuje pojęcia: statut, senior, • wymienia imię władcy – twórcy statutu wprowadzającego zasadę senioratu. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia zasadę senioratu oraz definiuje pojęcia: pryncypat, prynceps, • wymienia ważniejsze postaci omawianego okresu: Bolesława Kędzierzawego, Henryka Sandomierskiego, Mieszka Starego, Leszka Białego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje zmiany społeczno-gospodarcze w okresie rozbicia dzielnicowego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa przyczyny i skutki wybranych wydarzeń politycznych (np. wprowadzenie zasady senioratu, dążenie książąt polskich do zjednoczenia). 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia zasadę senioratu w kontekście polityki wewnętrznej państwa.
38. Polska w pierwszej połowie XII wieku. Sprowadzenie Krzyżaków	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia postać Konrada Mazowieckiego, • sytuje w czasie najważniejsze wydarzenia związane z relacjami polsko-krzyżackimi, • wyjaśnia znaczenie dat: 1226 r., 1241 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny sprowadzenia Krzyżaków do Polski, • przedstawia sytuację na Pomorzu Wschodnim, • wyjaśnia próby chrystianizacji Prusów. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje Polskę w czasach Henryków śląskich w pierwszej połowie XIII w., • wyjaśnia przyczyny najazdu Mongołów i wymienia postać Czyngis-chana. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje znaczenie bitwy pod Legnicą, • ocenia działalność Henryka Brodatego i Henryka Pobożnego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia europejski charakter bitwy pod Legnicą.
39. Wieś i miasto w okresie rozbicia dzielnicowego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: lokacja, wójt, patrycjat, plebs, trójpołówka, prawo niemieckie, • omawia znaczenie powstawania miast dla rozwoju gospodarczego Polski. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcie: immunitet, • omawia rolę grup ludności powstałych w miastach: patrycjat, pospólstwo, plebs, • przedstawia rozwój gospodarki w Polsce w XIII w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zasadę zakładania wsi na prawie niemieckim, • określa rolę księcia w rozwoju osadnictwa. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia proces kształtowania się stanów społecznych, • wyjaśnia rolę immunitetów w zmniejszaniu dochodów książąt. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi wskazać charakterystyczne cechy lokacji miast na prawie magdeburskim.
40. Ku zjednoczeniu ziem polskich	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia zagrożenia zewnętrzne dla Polski w drugiej połowie XIII w., • wyjaśnia znaczenie dat: 1295 r., 1300 r., 1305 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje proces kanonizacji biskupa Stanisława. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie: Nowa Marchia. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje czynniki mające wpływ na procesy zjednoczeniowe Polski, • omawia okoliczności koronacji królewskich. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie kanonizacji biskupa Stanisława i koronacji królewskich dla procesu zjednoczenia państwa polskiego.

41. Polska zjednoczona. Czasy Władysława Łokietka i Kazimierza Wielkiego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia ziemie, które zjednoczył Władysław Łokietek, zna daty: 1320 r., 1331 r., 1343 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postaci Władysława Łokietka, Kazimierza Wielkiego, biskupa Muskaty, wyjaśnia znaczenie dat: 1308 r., 1312 r., 1332 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację wewnętrzną Polski za czasów Władysława Łokietka, omawia stosunki polsko-krzyżackie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porządkuje i sytuuje w czasie najważniejsze wydarzenia związane z relacjami polsko-krzyżackimi, opisuje początki rządów Kazimierza Wielkiego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia i ocenia trafność nazwy „Korona Królestwa Polskiego” dla ziem polskich za czasów panowania Kazimierza Wielkiego.
42. Rządy Kazimierza Wielkiego. Unia z Węgrami	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> stosuje pojęcie: unia personalna, wymienia datę powstania uniwersytetu w Krakowie, przedstawia rozwój gospodarczy za panowania Kazimierza Wielkiego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje i objaśnia rządy Andegawenów, wymienia daty: 1370 r., 1374 r., i opisuje wydarzenia z nimi związane, objaśnia wpływ wzrostu liczby lokacji na sytuację gospodarczą Polski. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> zna i opisuje rolę przywileju wydanego w Koszycach w 1374 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia dokonania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie polityki wewnętrznej oraz w polityce zagranicznej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia znaczenie unii z Węgrami dla losów państwa polskiego po śmierci Kazimierza Wielkiego.
Zamki obronne Kazimierza Wielkiego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> potrafi wymienić nazwy kilku zamków i miast wybudowanych w czasach Kazimierza Wielkiego i wskazać je na mapie, wymienia podstawowe elementy zamku. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia rolę wzrostu liczby lokacji zamków i miast dla rozwoju Polski, na podstawie ilustracji wymienia elementy obronne zamku. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje miejsca budowy zamków i wyjaśnia ich znaczenie dla funkcjonalności budowli. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia dokonania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie obronności kraju. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje wśród zamków Szlaku Orlich Gniazd zamki zbudowane w czasach Kazimierza Wielkiego.